

nud. Karja laudale tegi ta aia ümber ja aiaist weike wärawa tänawasse, mis läbi lojuksed õue ei saanud sõtkuma ega roojastama, waid kõik suwine sõnnik, kas lauta ehk lauda ümber mahajäi. Üks weike loigukene lauda ligidal fogus rammusat sõnniku wirtsu, mis wihmasel aeal karjaõue pealt, ehk muido laudast senna walgus. Seda wirtsuwet tarwitas perenaine kapsaid ja muid taimed walades, wiis mõne ämbri täie kistatud umbrohu hunniku peale, ja seda mis üle jäi, weeti põllule ehk heinamaale. Weel tänapäew saab mõni rumal inimene seda naerma, ja ei tohi seda ükski imeks panna, kui wiefümne aasta eest tegijat igalt poolt „hulluks pääks“ ja „tuuletallitajaks“ sõimati.

Glü ei jookse kellelgi, ega kuskil seisuses waikselt woolawa jõe kombel edasi, waid ajab wahel wahel kui meri tuule maru sunnil wahtus laenetama, ja häda siis weifel lootsikul, mis laenete mõllusse juhtus, kus arwast üks peaseb, teised põhja lähwad, ehk killud kaldale ujuwad. Wiletsuse marud ei jätnud ka meie päris peremeest puutumata. Näske sõawits, mis 1812 kõige Wenetiigi peal seisis, kurnas ka meie maakest. Rauba-ajamine lonkas, sool ja muu kaup läks kalliks, raha seda mõõda ifa kasinamaks ja elukord igapidi raskemaks. Hull küüdi hobusid saadeti Riia taha wäe troosi wedama, ka Jüri pidi oma koha eest teise hobuse teele saatma, mis, et oma sulast ei olnud kaasa anda, wõera kätte pidi usaldama. Konglamäe wald, mis suure maantee ligidal isis, tundis mitmes tükis raskemalt seda koorimat, kui teised, mis suurest teest kaugemal olid.

Kõigesuurem raskus rahwale tuli se läbi, et mõned üleannetumad sõawäe alamad, ja häbige tuleb ütelda — suuremalt osalt meie maalt rekrudiks antud mehed teel rügementidest paku kargasid, metsades warju paika otsisid ja warguse ehk rööwimise läbi oma pääd toitsid. Et neid kurjal tööl koha finni ei tabatud, läksid wargad aega mõõda pääw pääwalt julgemaks, leidsid ka siit ja sealt mõnda üleskohtusi, kes nendega ühte nõusse heitsid, warastud asju wastawõtsid ja salamahiti kaugemal koha tades jälle rahwale müüsid. Juba kuuldi ümberkaudu igalpool, kuida mõisates ja külades aidad olid štud, toa ukseid ja aknad mitoford imeliku kawalusega hti kanguatunud, ja raha muu waraga seltsis ärawi. Seal juhtus üks lugu, mis awalikult ülestunnistab, da need wargad ja majarööwolid ei mite üks ainu, wa seltsis, ehk teiste jala-abimeestega ühendatud seda kurja tööd toimetasid. Sügise, nädal enne Mardi pääwa, oli Urwaka mõisas herra raha, hõbelusikad, kaks kuldtasakufella ja muud kallid asjad toast, kolm hoost tallist warastatud, ja junkru riide kerst kambriis põhjani wäljatühendatud, ilma et ükski magaja sest midagi oleks kuulnud. Selsamal ööl wiidi Konglamäe mõisast kolm priisfet hoost tallist ja tühendati üks käsi-ait, kus palju lõwendid sees oli. Mis seda õnnetust weel koledamaks tegi, toapois, kes kolinat kuuldes ülesärkanud ja õue peale waatama oli läinud, sai ühest rööwlist nii raskest haawatud, et juba hommikul koidu aeal hinge heitis. See finane wiletsuse rikas õõ oli ka meie Jüri talusse puutunud, kus ait ärakisti, riidekerst põhjani lagedaks riisuti